KAŽDODENNÁ SÚČASŤ NÁŠHO ŽIVOTA
TÝKA SA TO NÁS VŠETKÝCH

CIVILNÁ OCHRANA

Vážení občania,

V predchádzajúcich dvoch častiach Projektu CO obyvateľstva sme sa zaoberali prostriedkami individuálnej ochrany obyvateľstva. Vysvetlili sme si, že sa používajú na ochranu povrchu ľudského tela a dýchacích ciest pri možnom ohrození napr. nebezpečnou chemickou látkou. Následne po jej kontaminácii sa vykonáva nevyhnutná operácia pod názvom

HYGIENICKÁ OČISTA OSOB

Hygienická očista osôb je jedným z protichemických opatrení a je zameraná na obmedzenie pôsobenia alebo na odstránenie nebezpečných látok z povrchu tela osôb.

Zdroje kontaminácie

Z chemických látok v plynnom a kvapalnom skupenstve sú veľmi nebezpečné tie, ktoré pôsobia toxicky alebo dráždivo pri kontakte a forme pár inhalačne, dobre priľnú k povrchu a zotrvávajú na ňom dlhšiu dobu v nezmenenej forme.

Ku kontaminácii osôb môže dôjsť pri:

- neopatrnej manipulácii s kontaminantom,
- neopatrnej manipulácii s kontaminovaným materiálom,
- pohybe v kontaminovanom priestore,
- odstraňovaní a likvidácii kontaminantu.

Hygienická očista osôb sa člení na:

- **čiastočnú hygienickú očistu**, ktorá zabezpečí obmedzenie pôsobenia nebezpečných látok na čo najmenšiu možnú mieru a vykonáva sa ihneď po kontaminácii dostupnými prostriedkami svojpomocne. Je možné využívať kúpeľne vo vlastných domácnostiach, v priestoroch dočasného ubytovania, zariadeniach civilnej ochrany, ktoré sú rozhodnutím obvodného úradu určené na vykonávanie hygienickej očisty osôb.

Čiastočná hygienická očista sa vykonáva:

- ihneď na mieste, ak je to možné a potrebné,
- ihneď po opustení kontaminovaného priestoru,
- pred ukrytím obyvateľov v bytoch alebo na pracoviskách, ak je podozrenie z kontaminácie,
- po ukrytí obyvateľov v bytoch alebo na pracoviskách,
- v spoločných úkrytoch sa uskutočňuje v sociálnych zariadeniach budov a úkrytov.

- **úplnú hygienickú očistu**, ktorá zabezpečí odstránenie nebezpečných látok z povrchu tela; vopred sa plánuje a vykonáva v čo najkratšom čase po opustení kontaminovaného priestoru špeciálnymi jednotkami civilnej ochrany.

Zásady hygienickej očisty osôb

a) Zistiť druh kontaminantu a rozsah kontaminácie špeciálnymi detekčnými prístrojmi.
b) V závislosti od druhu kontaminantu stanoviť postup dekontaminácie a potrebného dekontaminačného činidla.
c) Dôležité je včasné vykonanie očisty, najmä u kvapalných kontaminantov. Použiť aj prostriedky menej účinné, nečakať na neskoršie dodanie špeciálnych prostriedkov.
d) Stanoviť úlohy pre členov dekontaminačných pracovísk a pri samotnej hygienickej očiste.
e) Zaistiť dostatočnú osobnú ochranu obsluhy zariadení.
f) Posúdiť nebezpečnosť dekontaminačných odpadov a zaistiť ich sústreďovanie a odčerpávanie.
g) Bezprostredne po očiste vykonať kontrolu účinnosti dekontaminácie pomocou detekčných prostriedkov.

Individuálna praktická činnosť

1/ Pri vstupe do budov zasiahnuté osoby odkladajú kontaminovaný materiál (odevy, obuv, ochranné prostriedky) spravidla do nepriedušných obalov (polypropylénové, polyetylénové a iné vrecia), ktoré sa skladujú vo vhodných a na odkladanie určených priestoroch.

2/ Dôležitú úlohu zohráva spôsob obliekania a vyzliekania jednotlivých častí odevu. Čisté časti tela sa nesmú dostať do kontaktu s kontaminovaným odevom.

3/ Čiastočnú hygienickú očistu osôb vykonávať:

- umytím rúk, vyčistením nechtov,
- vyčesaním a umytím vlasov,
- opätovným umytím rúk,
- poutieraním tváre a krku,
- vypláchnutím očí vlažnou vodou,
- povytieraním ušných a nosných otvorov,
- vykloktaním úst vodou,
- poutieraním tváre čistou vreckovkou,
- kompletným sprchovaním.

Prehľad dekontaminačných látok a činidiel a činidiel, vhodných na hygienickú očistu a ich zdrojov

Kontaminant	Dekontaminačné činidlo (zmes)
Anorganické látky 1)	
Kyseliny	5 % až 10 % roztok uhličitanu sodného (sóda) alebo uhličitanu draselného
Zásady	zriedený roztok kyseliny octovej (kuchynský ocot) alebo 5 % roztok kyseliny citrónovej
Amoniak	zriedený roztok kyseliny octovej (kuchynský ocot)
Chlór	5 % až 10 % roztok uhličitanu sodného (sóda) alebo uhličitanu draselného
Kyanidy	5% až 10 % roztok uhličitanu sodného (sóda)
Organické látky oxidačné činidla	
Sírouhlík	5 % vodný roztok chlórnanu vápenatého
Organofosfáty	5 % vodný roztok chlórnanu sodného (SAVO) 5 % vodný roztok chlórnanu vápenatého
Aldehydy	5 % vodný roztok chlórnanu vápenatého
Izokyanáty	0,5 % roztok kyseliny chlorovodíkovej
Toxické chemické látky 2)	
Všetky typy TCHL	2 % vodná suspenzia chlórnanu vápenatého s 0,5 % detergentu a 1 % nafty
Kontaminant	**Dekontaminačné činidlo (zmes)**
Rádioaktívne látky 3)	
Vonkajší neuzavretý žiarič	0,5 % roztok povrchovo aktívnych látok (detergent, zmáčadlo)

Kontaminant	**Dekontaminačné činidlo (zmes)**		
Biologický agens	**Názov prípravku**	**Odporúčaná koncentrácia**	**Expozičný čas (v min.)**
A,B,(C)	Divosan forte	0,1 až 0,5 %	10 min.
A,B,C	Oxonia aktiv 150	0,1 až 0,3 %	10 min.
A,B,C	Persteril	0,1 až 0,5 %	10 min. do zaschnutia
A,B,C	Pedox PAA 50	0,1 až 0,5 %	10 min. do zaschnutia
A,B,C	Pedox PAA 30	0,1 až 0,5 %	10 min. do zaschnutia
A,B,(C)	Savo	5,0 až 25,0 %	10 min.

A - usmrtenie vegetatívnych foriem baktérií, kvasiniek a niektorých druhov mikroskopických vláknitých húb, B – inaktivácia vírusu
C – usmrtenie spór baktérie (C) – čiastočný sporocídny účinok